

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KMASK/22bdKOMU007/22
Názov predmetu	dejiny žurnalistiky II.
Rozsah	2P
Počet kreditov	4
Vyučujúci	doc. PhDr. Ján Višňovský, PhD. (prednášajúci)

Obsahová prerekvizita

dejiny žurnalistiky I.

Podmienky na absolvovanie predmetu

Úspešné absolvovanie didaktického testu v stanovenom termíne. Podmienky absolvovania predmetu a hodnotenia výsledkov študenta sa riadia Študijným poriadkom Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

Záverečná hodnotiacia stupnica

A: 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami < 92-100 % >

B: 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami < 83-91 % >

C: 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky < 74-82 % >

D: 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby < 65-73 % >

E: 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám < 56-64 % >

FX: 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta < 0-55 % >

Váha: 20 b. (100 %)

Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minimálne 56 % z celkového počtu bodov. Úspešné absolvovanie predmetu podmieňuje tiež pravidelná účasť na výučbe, povolené sú max. 2 absencie (t. j. max. 4 vyučovacie hodiny). V prípade individuálneho študijného plánu je nutná minimálne 50 % účasť na prednáškach (pozri Študijný poriadok UCM, § 13). Študent so schváleným individuálnym študijným plánom musí okrem uvedených podmienok pre absolvovanie predmetu odovzdať počas semestra seminárnu prácu na vymedzenú tému a prezentovať ju. V prípade vymeškania viac ako polovice prednášok nie je možné tento predmet ukončiť.

Priebežné hodnotenie

nie

Záverečné hodnotenie

áno

Výsledky vzdelávania

Poslucháčky a poslucháči po absolvovaní predmetu získajú tieto vedomosti, schopnosti, zručnosti, kompetencie:

- dokážu definovať podmienky rozvoja národného novinárstva po roku 1918 v kontexte spoločensko-politických zmien,
- poznajú typológiu slovenského novinárstva v rokoch 1918 – 1989
- orientujú sa v typológii britského a amerického novinárstva 20. storočia a jeho vývinových smeroch,
- ovládajú špecifiká vývoja novinárstva na vo Veľkej Británii a v Spojených štátoch amerických v 20. storočí,
- na základe teoretických vedomostí sú schopní analyzovať a reflektovať problémy novinárstva v tej-ktorej epoche jeho vývoja,
- dokážu posúdiť problémy slovenského novinárstva v historickej spoločensko-politickej perspektíve,
- sú im zrejmé rozdiely medzi novinárstvom na Slovensku a v zahraničí, a to na príkladoch z praxe.

Stručná osnova predmetu

1. Úvodná prednáška. Oboznámenie sa s harmonogramom výučby a jednotlivými tematickými blokmi v letnom semestri (vývoj žurnalistiky v tlači, v rozhlase a televízii vo vymedzenom časovom období). Prehľad literatúry a zdrojov k problematike. Podmienky absolvovania predmetu.
2. Slovenské novinárstvo v Československej republike (1918 – 1938). Vznik ČSR ako medzník (aj) dejín slovenského novinárstva. Tlačový poriadok ČSR. Dobudovávanie dovedy u nás nejestvujúcich mediálnych inštitúcií (spravodajskej agentúry, teda Slovenskej tlačovej kancelárie, resp. Československej tlačovej kancelárie v r. 1919). Dotváranie typológie periodickej tlače (vrátane jej základného členenia na novinovú a časopiseckú, spoločné a rozdielne črty jej dvoch základných skupín).
3. Formovanie masového a elitného novinárstva. Vznik, resp. príprava vzniku nových vidov novinárstva – rozhlasového (1926), filmového, televízneho (1956). Éra demokraticko-straníckej žurnalistiky: ľudáckej, agrárnej, sociálno-demokratickej, komunistickej). Záujmová, predovšetkým časopisecká tlač: náboženská, odborárska, ženská, telovýchovná, športová a branná, literárna, kultúrna a umelecká, humoristicko-satirická a vedecká a odborná.
4. Slovenské novinárstvo za autonómie a za vojnového slovenského štátu – jeho pravicový totalitno-stranícky charakter. Riadenie a usmerňovanie tlače. Neľudácka (najmä Národné noviny) a ilegálna a odbojová. tlač. Tlač a rozhlas zahraničného odboja. Slovenské novinárstvo počas Slovenského národného povstania.
5. Návrat k demokratickým tradíciám slovenského novinárstva v rokoch 1945 – 1948. Prvé kroky slovenskej žurnalistiky na oslobodenom území. Tlač Prvého československého armádneho zboru. Naš prvý legálny denník Pravda. Rozhlasové a filmové novinárstvo.
6. Ľavicový totalitno-stranícky ráz slovenského novinárstva v rokoch 1948 – 1989. Systém periodickej tlače a ostatných masovokomunikačných prostriedkov. Postupné odstraňovanie princípov demokracie a plurality v celom mediálnom systéme i v jednotlivých jeho zložkách (vznik predbežnej cenzúry v podobe Štátneho tlačového dozoru). Vylúčenie súkromného vlastníctva zo sféry médií. Boj novinárov za slobodu slova, najmä po 20. zjazde Komunistickej strany ZSSR. Šesťdesiate roky 20. storočia ako samostatná kapitola vývoja slovenskej žurnalistiky v totalitnej ére (Kultúrny život, Smena a iné).
7. Novinárstvo v tlači, rozhlase a televízii v 70. a 80. rokoch 20. storočia a jeho špecifiká.
8. Vývin žurnalistiky vo Veľkej Británii v rokoch 1920 – 1990, resp. 2000. Noviny ako veľký biznis. Northliffova revolúcia a jej dôsledky. Koncentrácia a komercializácia tlače. Zápas o spoločenskú zodpovednosť tlače Kráľovské tlačové komisie. Rast cudzieho kapitálu v podnikaní s novinami.
9. Vývin amerického novinárstva v periodickej tlači v rokoch 1920 – 1990, resp. 2000. Tovarový pohľad na podnikanie s novinami (F. A. Munsey). Žurnalistika ako moderné podnikanie (reťazce). Metropolitné a nemetropolitné noviny. Hlavné vývojové smery amerických novín v 20. storočí.
10. Rozhlas a rozhlasová žurnalistika na Slovensku do roku 1989. Rozhlasový program v druhej polovici 20. storočia. Právna úprava a financovanie vysielania. Spravodajské relácie v rozhlase. Televízia a televízna žurnalistika na Slovensku do roku 1989. Postavenie televízie medzi ostatnými masovými médiami.

Spravodajstvo v rozhlase a v televízii.

11. Televízia a televízna žurnalistika vo Veľkej Británii a v Spojených štátoch amerických v rokoch 1960 – 1990. Independent Television Authority. Vznik duopolu a nástup komerčného vysielania vo Veľkej Británii (50. a 60. roky 20. storočia). Spravodajstvo v 60., 70. a 80. Rokoch 20. storočia. Expanzia vysielania. Vznik Public Broadcasting Service (PBS). Cable News Network (CNN). Káblová a satelitná televízia.

12. Opakovanie a zhrnutie poznatkov nadobudnutých počas semestra.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

.

Odporúčaná literatúra

Hacek, J., Sámelová, A. & Stanková, M. (2019). Novinárska prvouka. Slovník základných pojmov žurnalistiky. Fif UK.

Ruttkay, F. (1999). Dejiny slovenského novinárstva do roku 1918. Veda.

Šefčák, L. & Duhajová, Z. (1999). Dejiny slovenského novinárstva 1918 – 1968. Univerzita Komenského.

Višňovský, J. (2013). Televízia vo Veľkej Británii: história, fakty, súvislosti. FMK UCM.

Višňovský, J. (2014). Televízia v Spojených štátoch amerických: história, fakty, súvislosti. FMK UCM.

Višňovský, J., Mináriková, J., & Kapec, M. (2022). Slovenský mediálny priemysel. Wolters Kluwer.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský